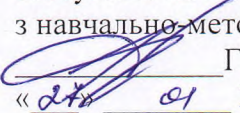


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ
«Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника коледжу
з навчально-методичної роботи

 Г.В. Даниліна

«27» 01 2021 р.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни
«Управління інноваціями»
(назва навчальної дисципліни)

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр та назва галузі знань)

спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр та назва спеціальності)

Кривий Ріг
2021

Методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти денної форми навчання за спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр та назва спеціальності)
з навчальної дисципліни «Управління інноваціями»
(назва навчальної дисципліни)

Відокремленого структурного підрозділу «Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету». – Кривий Ріг, 2021. – 20 с.

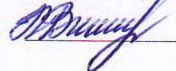
Укладач: викладач вищої категорії, к.е.н.Іщенко Людмила Федорівна
(посада, наук. ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Методичні вказівки до проведення практичних занять
обговорено на засіданні кафедри/циклової комісії
менеджменту та логістики
(назва кафедри/циклової комісії)

Протокол № 10
від «21» 01 2021р.

Завідувач кафедри/

Голова циклової комісії

 Смирнова Н.В.

ПОГОДЖЕНО

Завідувач

навчально-методичного кабінету

 Кольчак М.М.

«26» 01 2020 р.

1. Вступ

Існуючий спад і застій у промисловості України неможливо перебороти традиційними методами. Тільки радикальні заходи для впровадження нових технічних і технологічних рішень, сучасних виробничих процесів, здатних випускати конкурентоспроможні товари, дозволять економіці вийти з затяжної кризи і забезпечити Україні гідне місце у світовому співтоваристві. Зростання економіки можна досягти тільки за умови комплексного нововведення заходів технічного (нові продукти, технології, енергія, конструкційні матеріали, устаткування і т.п.), організаційного (нові методи і форми), економічного (методи господарського управління наукою, виробництвом), соціального (різні форми активізації людського фактора, включаючи професійну підготовку й створення сприятливих умов праці та побуту працівників), юридичного (нові закони оподаткування і правові акти) спрямування для підприємств, у тому числі тих, які займаються нововведеннями. Вивчення даної навчальної дисципліни конкретизує основні завдання управління фірмою в умовах ринкової економіки для підтримання її конкурентоспроможності щодо інших учасників ринкових відносин.

Методичні вказівки призначено для вивчення навчальної дисципліни «Управління інноваціями», включають тематику практичних занять, завдання для практичного освоєння навчальної дисципліни. Методичні вказівки розроблено з урахуванням робочої навчальної програми навчальної дисципліни.

2. Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Семестр
1	2	3	4
Розділ №1. «Теоретичні та методологічні засади інноваційного підприємництва»			4
1.1	Теоретичні основи інноваційного розвитку підприємства	2	
1.2	Інноваційний потенціал підприємства, його складові та механізм оцінки	2	
1.3	Організаційні форми інноваційної діяльності	2	
Всього за розділом №1		6	
Розділ №2. «Комерціалізація інновацій та трансфер нових технологій в сучасних умовах»			
2.1	Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності. Інформація	2	
2.2	Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності. Фінансування	4	
2.3	Маркетинговий підхід до управління інноваційним бізнесом	2	
2.4	Стратегія і тактика трансферу нових технологій	2	
2.5	Технологічне прогнозування в інноваційній діяльності	2	
2.6	Ризик-менеджмент у венчурному інвестуванні	2	
2.7	Логістика в інноваційному процесі	2	
Всього за розділом №2		16	
Всього за 4 семестр		22	
Всього за навчальною дисципліною		22	

3. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять

При проведенні практичних занять, викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень та формує навички та уміння їх практичного використання, а також здійснює поточний контроль знань.

4. Практичні заняття

Розділ №1. «Теоретичні та методологічні засади інноваційного підприємництва»

Практичне заняття №1.1

Тема роботи: «Теоретичні основи інноваційного розвитку підприємства»

Мета роботи: розглянути основні засади інноваційної діяльності підприємства, функції та принципи управління інноваціями, види інновацій та їх основні характеристики, з'ясувати загальну структуру та процеси управління інноваціями.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення поняття «інновація».
2. Назвіть інновації за класичним та сучасним підходом.
3. Охарактеризуйте становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.
4. Вкажіть, у чому полягають переваги та недоліки основних тенденцій розвитку економіки як глобалізація та інтернаціоналізація?

Завдання 1

Після ознайомлення з лекційним матеріалом, дайте відповідь на запитання. Чи згодні ви з думками американських учених П. Самуельсона, В. Нордхауса і Р. Фоуджела про те, що невеликі зміни більшою мірою впливають на технічний прогрес? Які приклади «за і проти» ви можете навести?

Завдання 2

Вкажіть чим керувалися вчені проводячи критику використання показників економічного зростання при оцінці суспільного розвитку:

1. І. Сакс: «...саме по собі економічне зростання аж ніяк не є достатньою умовою розвитку. Індикатор ВВП на душу населення є недосконалим і грубим інструментом виміру якості життя».

2. С.Е. Серафі: «...розвиток означає не лише процес, але й мету, і оскільки це поняття набагато ширше і складніше, ніж те, що витікає з ВВП на душу населення, останній вважають недостатнім для оцінки розвитку, як би воно не визначалося».

3. Програмний документ, наданий Генеральним директором ЮНЕСКО: «Якщо абстрагуватися від економічного зростання, яке є двигуном, а не метою розвитку, то розвиток за своїм характером перш за все є соціальним процесом; розвиток також пов'язано із забезпеченням миру, захистом прав людини, демократією як способом управління, охороною навколишнього середовища і, нарешті, одне з найважливіших – з культурою і способом життя народів».

Вкажіть які приклади розвитку підприємств та організацій, які вам траплялися (у книгах, ЗМІ, практичній діяльності), ви можете навести? Чим саме визначається їх розвиток.

Відповідь сформулюйте у вигляді таблиці.

Класифікаційна ознака	Форма розвитку	Характеристика

Вкажіть чому «екзогенний розвиток» названий «несправжнім», а «ендогенний» – «справжнім» розвитком.

Тести:

1. Інноваційний менеджмент розглядають як сукупність процедур, що утворює загальну схему управління інноваційним процесом. Ця сукупність складається з відповідних функцій управління, кожна з яких розподіляється на окремі види роботи (етапи), що пов'язані з багатогранною діяльністю підприємства і виконуються у відповідній послідовності. Це визначення означає, що інноваційний менеджмент – це:

- а) вид діяльності;
- б) наука і мистецтво управління;

- в) навчальна дисципліна;
 - г) суб'єкт управління.
2. Інноваційні процеси, інноваційна діяльність, інновації, економічні відносини між учасниками ринку інновацій – це:
- а) завдання інноваційного менеджменту;
 - б) сфери інноваційного менеджменту;
 - в) об'єкти інноваційного менеджменту;
 - г) суб'єкти інноваційного менеджменту.
3. Менеджери та спеціалісти різного рівня залежно від об'єкта управління – це:
- а) організаційні структури інноваційного менеджменту;
 - б) учасники інноваційного менеджменту;
 - в) об'єкти інноваційного менеджменту;
 - г) суб'єкти інноваційного менеджменту.
4. При застосування якого підходу до інноваційного менеджменту повинні враховуватися технічні, екологічні, економічні, організаційні, соціальні, психологічні та інші аспекти менеджменту за їх взаємозв'язком:
- а) маркетингового;
 - б) системного;
 - в) інтеграційного;
 - г) комплексного.
5. Поняття технологічного розриву вперше увів:
- а) Кондратьєв;
 - б) Шумпетер;
 - в) Фостер;
 - г) Менш.

Література: 1 с. 5-10, 4 с. 2-8.

Практичне заняття №1.2

Тема роботи: «Інноваційний потенціал підприємства, його складові та механізм оцінки»

Мета роботи: розглянути основні методики оцінки інноваційного потенціалу підприємства та особливості використання показників ефективності інноваційного проекту в залежності від життєвого циклу проекту.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення поняття «інноваційний процес».
2. Назвіть компоненти інноваційного процесу.
3. Назвіть фази інноваційного процесу.
4. Надайте визначення поняттю життєвий цикл інновації та назвіть його етапи.
5. Назвіть основні чинники, які впливають на інноваційну діяльність.
6. Назвіть основні суб'єкти інноваційної діяльності.
7. Надайте визначення сфери інноваційної діяльності та вкажіть, що до неї входить.
8. Надайте визначення державній інноваційній політиці.
9. Назвіть принципи та типи державної інноваційної політики.
10. Надайте визначення поняття механізму державного регулювання інноваційної політики та назвіть його складові.
11. Охарактеризуйте сучасний стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні.

Завдання 1

Самостійно розглянути приклад інноваційного процесу будь-якого товару на вибір. Враховуючи те, що **інноваційний процес** – це творчий процес створення і перетворення наукових знань у нову продукцію, що визнається споживачами.

Найбільш простою моделлю інноваційного процесу служить інноваційний ланцюг, який є повним науково-виробничим циклом, що складається із самостійних етапів і стадій (рис. 2.1).

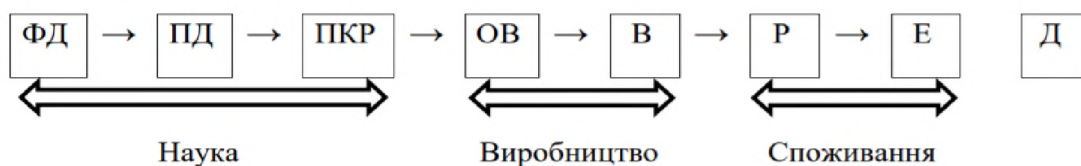


Рис. 2.1. Інноваційний ряд

Враховуючи те, що:

ФД - фундаментальні дослідження;

ПД - прикладні дослідження;

ПКР - проектно-конструкторські роботи;

ОВ - освоєння виробництва продукції, яке передбачає повну інформаційну, технічну й організаційну підготовку до промислового виробництва продукції;

В - власне виробництво продукції;

Р - реалізація нової продукції;

Е - експлуатація нової продукції споживачем, з можливим включенням післяпродажного обслуговування різних технічних пристроїв, придбаних споживачами;

Д - дифузія новини.

Завдання 2

Наведіть приклади діючих суб'єктів інноваційної діяльності, виходячи з наступного.



Вкажіть назву підприємства, рік його заснування, вид діяльності, інноваційний продукт.

Література: 1 с. 11-25, 4 с. 8-10.

Практичне заняття №1.3

Тема роботи: «Організаційні форми інноваційної діяльності»

Мета роботи: сформулювати вміння визначати та знати особливості організаційних форм інноваційної діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення державній інноваційній політиці.
2. Назвіть принципи та типи державної інноваційної політики.
3. Надайте визначення поняття механізму державного регулювання інноваційної політики та назвіть його складові.
4. Охарактеризуйте сучасний стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні.

Завдання 1

Визначте особливості кожної з організаційної форми інноваційної діяльності

Вид організації	Характеристика	Назва організації
Технопарк		
Технополіс		
Венчурна компанія		
Стартап		

Завдання 2

На основі перегляду стартапів на платформі:

1. [Kickstarter](#)
2. [Indiegogo](#)
3. [Crowdfunder.com](#)

Зробити висновок про особливості діяльності кожної з платформ та вказати перевазі яких напрямків надається фінансування і під які вимоги воно проводиться.

Література: 1 с. 27-35, 4 с. 11-13.

Розділ №2. «Комерціалізація інновацій та трансфер нових технологій в сучасних умовах»

Практичне заняття №2.1

Тема роботи: «Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності. Інформація»

Мета роботи: сформулювати уявлення про інформацією як основну складову ресурсного забезпечення інноваційної діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Вкажіть, яким чином змінюються якість інформації, рівень ризику отримання негативних результатів і витрати по етапах інноваційного циклу в міру руху від фундаментальних досліджень до виробництва продукції?
2. Назвіть, яку характеристику можна надати кібернетичній (коло) моделі інноваційного процесу?
3. Охарактеризуйте термін «інноваційний менеджмент».
4. Вкажіть, які функції виконує інноваційний менеджмент?
5. Назвіть причини, що зумовили появу інноваційного менеджменту як самостійної управлінської діяльності.
6. Вкажіть, чому інноваційний менеджмент вважається «стабілізатором кризових моментів» у діяльності підприємства?

Завдання 1

Запропонуйте нововведення для поліпшення освітнього процесу у вищому навчальному закладі. Це може бути комп'ютерна технологія, порядок складання розкладу занять, організація практичних занять, створення бази даних тощо. Обґрунтуйте доцільність здійснення нововведення. Обґрунтування запишіть до таблиці.

Основні положення нововведення	Зміст
Назва нововведення	
Мета, яка має бути досягнута	
Короткий зміст пропозиції	
Споживач (для кого призначено)	
Суть новизни пропозиції	
Передбачуваний виконавець	
Порядок реалізації проекту	
Необхідні ресурси	
Передбачувана ефективність пропозиції	

Література: 4 с. 13-18.

Практичне заняття №2.2

Тема роботи: «Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності. Фінансування»

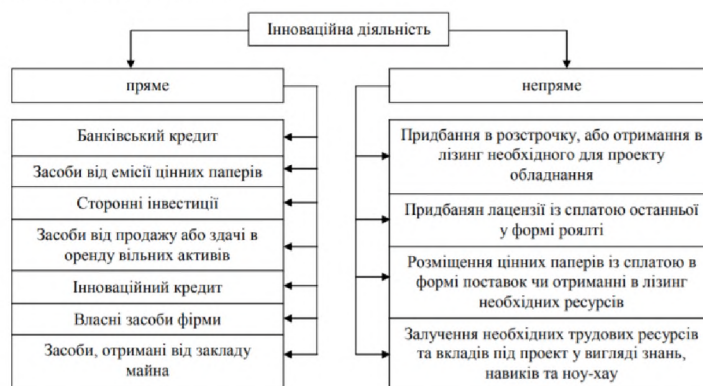
Мета роботи: розглянути джерела фінансування інноваційних проектів.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення поняттю «скринінг проекту».
2. Назвіть, які формальні і неформальні критерії можуть бути використані при фільтрації інноваційних проектів?
3. Вкажіть, яка документація є об'єктом оцінювання при аналізі інвестиційного проекту?
4. Надайте визначення поняттю «інноваційний проект».
5. Назвіть та надайте характеристику основним типам проектів.
6. Надайте визначення життєвому циклу проекту.
4. Надайте визначення системі фінансового забезпечення інноваційної діяльності.

Завдання 1

На основі приведеної схеми навести приклади фінансування інноваційного проекту, вказати переваги і недоліки кожного з них.



Завдання 2

Підприємство «Альфа-Газпромкомплект» вирішило модернізувати один із своїх виробів за рахунок упровадження нового конструкційного матеріалу під час випуску продукції. Перевитрати, пов'язані зі збільшенням собівартості одиниці конструкційних матеріалів у 2014 році склали 15 грн. Ціна нової продукції після впровадження нових конструкційних матеріалів становить 320 грн., ціна продукції, що випускалась у 2013 році, становила 300 грн. Зниження собівартості одиниці продукції у 2014 році за рахунок підвищення якості процесу становить 3 грн. Разові інвестиції у 2014 році становили 100000 грн. Прогноз обсягу випуску продукції в 2015 році становить 13000 шт.

Розрахувати економічний ефект від упровадження нових конструкційних матеріалів під час випуску продукції.

Література: 4 с. 18-23.

Практичне заняття №2.3

Тема роботи: «Маркетинговий підхід до управління інноваційним бізнесом»

Мета роботи: розглянути мету та завдання екологічного аналізу інвестиційного проекту.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні об'єктивні умови інноваційного розвитку підприємства.
2. Надайте визначення поняттю «інноваційна стратегія розвитку підприємства».
3. Назвіть та надайте характеристику методів маркетингових досліджень, що використовуються для аналізу та визначення можливості пошуку (формування) цільових ринків (їх сегментів чи ніш) для впровадження інновацій.
4. Охарактеризуйте методи генерації ідей інновацій.

5. Назвіть та надайте коротку характеристику методам для вибору стратегічних напрямків діяльності підприємства.

Завдання 1

Продовження життєвого циклу товару: використання наступальної стратегії, перепозиціонування товару.

Так, наприклад компанія Johnson & Johnson для продовження життєвого циклу своїх товарів запропонувала дорослим товари, призначені для дітей. Пожвавлення попиту на продукт.

Фірма, що випускала харчову соду, запропонувала використовувати її як поглинач запаху в холодильниках, а також додавати в зубні пасту.

До складових оборонного плану продовження життя товару належать:

- зміна конструкції або складу продукту («Новинка! Удосконалений...»);
- наділення його новими характеристиками («Тепер з...»);
- зміна ціни й іміджу (звичайне підвищення його загальнодоступності);
- зміна упаковки і перенесення акцентів у рекламі з одночасним зверненням до інших сегментів ринку.

Зазвичай продукт минає всі етапи життєвого циклу, але швидкість проходження кожного з етапів урізних продуктів своя.

Виходячи з вищезазначеного зробити аналіз зміни продукції компаній: Мікрософт, Johnson & Johnson, Кока кола. Дані занести до таблиці.

Назва компанії	продукції	Позиціонування на ринку	Наділення новими характеристиками	Перенесення акцентів

Завдання 2

Канцелярська скріпка як простий пристрій для з'єднання декількох листів паперу з'явилася ще у XIX ст. У наш час для цих цілей почали використовуватися степлер, пружинний затиск, та і в самої скріпки з'явилося декілька варіантів (скріпка великих розмірів; скріпка, виготовлена з пластмаси). Досить поширені прозорі пакети — мультифори, у яких можна помістити декілька листів паперу, нічим не скріплюючи. Оцініть переваги і недоліки відомих вам пристроїв для скріплювання листів паперу і заповніть таблицю.

Види пристроїв	Переваги	Недоліки
Звичайна канцелярська скріпка Канцелярська скріпка великого розміру Канцелярська скріпка, виготовлена з пластмаси Степлер Пружинний затиск Мультифора		

За результатами аналізу зробіть прогноз: чи є підстави для скорого завершення життєвого циклу канцелярської скріпки.

Зробіть власне дослідження будь-якого товару. Вкажіть вплив маркетингу на життєвий цикл товару.

Тести:

1. Стратегічний маркетинг входить до такої підсистеми інноваційного менеджменту фірми:

- а) керуючої;
- б) забезпечуючої;
- в) цільової;

- г) керованої;
- д) наукового супроводження.

2. Методи менеджменту входять до такої підсистеми інноваційного менеджменту фірми:

- а) керуючої;
- б) забезпечуючої;
- в) цільової;
- г) керованої;
- д) наукового супроводження.

3. Управління персоналом входить до такої підсистеми інноваційного менеджменту фірми:

- а) керуючої;
- б) забезпечуючої;
- в) цільової;
- г) керованої;
- д) наукового супроводження.

4. Формування портфелю інновацій входить до такої підсистеми інноваційного менеджменту фірми:

- а) керуючої;
- б) забезпечуючої;
- в) цільової;
- г) керованої;
- д) наукового супроводження.

5. Інноваційна стратегія, сутність якої полягає у переході до найвищих стадій технологічного розвитку, називається стратегією:

- а) технологічного трансферту;
- б) стадійного подолання;
- в) випереджуючої науковомісткості;
- г) процесної імітації.

6. Технологія – це (вказати неправильне визначення):

- а) сукупність методів обробки, виготовлення, зміни стану чи властивості, форми сировини чи матеріалів у процесі виробництва;
- б) сукупність виробничих процесів, науково-технічних і професійних знань, методів, засобів виробництва, нової техніки, які забезпечують перетворення природної речовини на продукти промислового і побутового використання;
- в) соціальний процес, який задовольняючи чи породжуючи потреби, сам змінюється під їх впливом;
- г) комплекс різних послідовних видів діяльності на основі поділу і кооперації праці – від одержання нового теоретичного знання до використання створеного на його основі товару споживачем.

7. Життєвий цикл технологічного укладу містить:

- а) три фази;
- б) чотири фази;
- в) п'ять фаз;
- г) дві фази.

8. Відхилення від рівноваги на ринку – попит і пропозиція призводить до:

- а) коротких хвиль;
- б) середніх хвиль;
- в) довгих хвиль;

г) немає правильних відповідей.

9. Ознака «результативність» використовується при класифікації інновацій у процесі:

- а) формування інновацій;
- б) впровадження інновацій;
- в) використання інновацій;
- г) оцінки ефективності інновацій.

Література: 3 с. 4-24, 4 с. 24-27.

Практичне заняття №2.4

Тема роботи: «Стратегія і тактика трансферу нових технологій»

Мета роботи: сформувати уявлення та розглянути особливості стратегії і тактики трансферу нових технологій

Питання для самоконтролю:

1. Вкажіть, що таке трансфер нових технологій і як він проявляється в Україні?
2. Назвіть етап життєвого циклу продукту, починаючи з дослідницьких робіт.
3. Вкажіть особливість наступального плану при продовженні життєвого циклу продукту.
4. Охарактеризуйте оборонний план при продовженні життєвого циклу продукту.
5. Поясніть поняття «технологічний розрив».
6. Вкажіть, які знання необхідні й важливі для управління технологічними розривами?
7. Назвіть, які конкретні дії можуть зробити підприємства при наближенні до технологічного розриву?
8. Сформулюйте, від чого залежить віддача науково-дослідних робіт?

Завдання 1

Підприємство «МеТал», отримавши новий ринок збуту товару і маючи вільні виробничі потужності, вирішило збільшити програму випуску товару. Вихідні дані для врахування фактора масштабу під час прийняття управлінського рішення:

Показники		Значення показника
1. Собівартість одиниці об'єкта за старим варіантом, у.о.		1400
2. Програма випуску об'єкта за старим варіантом (за рік), шт.		4500
3. Програма випуску об'єкта за новим варіантом (за рік), шт.		7500
4. Коефіцієнт, що враховує фактор масштабу		0,85

Визначити собівартість об'єкта за новим варіантом і проаналізувати фактори, за рахунок яких змінилася собівартість.

Завдання 2

Визначте ЧДД найбільш ефективного за даним критерієм інноваційного проекту.

Доходи по роках			Капітальні витрати по роках			Поточні витрати по роках			Дисконт % річних
2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
260	260	360	360	300	50	50	130	130	130
	280	510	510	180	270	300	120	140	140

Для розрахунку ЧДД скористаємося формулою:

$$\text{ЧДД} = \sum_{i=1}^n \frac{(B_i - C_i)}{(1 + d)^{i-1}}$$

де B_i – доходи i -того періоду;

C_i – витрати i -того періоду;
 d – ставка дисконту.

Тести:

1. Ознака «галузеве спрямування» використовується при класифікації інновацій у процесі:
 - а) формування інновацій;
 - б) впровадження інновацій;
 - в) використання інновацій;
 - г) оцінки ефективності інновацій.
2. Ознака «стадія життєвого циклу товару» використовується при класифікації інновацій у процесі:
 - а) формування інновацій;
 - б) впровадження інновацій;
 - в) використання інновацій;
 - г) оцінки ефективності інновацій.
3. Венчурний інноваційний проект, спрямований на створення нового виробу, конструкція якого заснована на випереджальних технічних рішеннях, відноситься до проекту:
 - а) модернізаційного;
 - б) новаторського;
 - в) випереджаючого;
 - г) піонерського.
4. Розроблений план досліджень і розробок, спрямованих на вирішення актуальних теоретичних і практичних завдань, що мають соціально-культурне, народно-господарське, політичне значення, – це:
 - а) венчурний інноваційний проект;
 - б) дослідницький інноваційний проект;
 - в) новаторський інноваційний проект;
 - г) піонерний інноваційний проект.
5. Кібернетична модель інноваційного процесу включає фази (вказіть неправильну відповідь):
 - а) нові наукові знання;
 - б) розробку;
 - в) виробництво;
 - г) збут.
6. Видом інноваційного процесу є:
 - а) базовий;
 - б) дискретний;
 - в) розширений;
 - г) виробничий.
7. Функціональна модель інноваційного процесу включає етап:
 - а) збуту;
 - б) економічного зростання;
 - в) маркетингу;
 - г) припинення виробництва.
8. Код інновації включає:
 - а) сім цифр;
 - б) вісім цифр;
 - в) дев'ять цифр;

г) десять цифр.

9. Відхилення від рівноваги в економіці – переливання капіталу у нове обладнання, машини, модернізацію виробництва призводить до:

- а) коротких хвиль;
- б) середніх хвиль;
- в) довгих хвиль;
- г) немає правильних відповідей.

Література: 1 с. 46-52, 4 с.28-30.

Практичне заняття №2.5

Тема роботи: «Технологічне прогнозування в інноваційній діяльності»

Мета роботи: розглянути мету та завдання прогнозування інноваційного проекту.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть принципи оцінки довгострокових інноваційних проектів.
2. Надайте визначення ефективності інноваційного проекту.
3. Назвіть кількісні показники економічної ефективності.
4. Вкажіть складові система показників ефективності інноваційної діяльності.
5. Назвіть прогнозні показники ефективності нововведень.
6. Охарактеризуйте показники виробничої (операційної), фінансової ефективності, бюджетної ефективності інноваційної діяльності.
7. Назвіть особливості організації аналізу ефективності інноваційної діяльності.

Завдання 1

Комплексну економічну оцінку інноваційних рішень на підприємстві (O_k) можна виконати за допомогою відомого в математиці методу відстаней. При цьому кількісні показники слід оцінювати безпосередньо, а якісні необхідно попередньо переводити в бальні оцінки. Розрахункова формула має вигляд:

$$O_k = \sum_{i=1}^n (1 - \delta_i) \times B_i,$$

де i – порядковий номер показника;

n – кількість показників,

B_i – вагомість i -го показника,

δ_i – відносна оцінка i -го показника (порівняно з еталоном).

При цьому, якщо мінімальне значення показника є кращим,

$$\delta_i = \frac{O_i}{O_{\max}},$$

якщо максимальне значення показника є кращим;

$$\delta_i = \frac{O_{\min}}{O_i},$$

де O_i – оцінка i -го показника аналізованого підприємства;

$O_{\max}$ – максимальне значення i -го показника з усіх порівнюваних підприємств;

$O_{\min}$ – мінімальне значення i -го показника з усіх порівнюваних підприємств.

Вагомості показників визначають експертним методом.

Відповідно до формули кращим є менше значення комплексної оцінки (в ідеалі $O_k = 0$).

Надати оцінку альтернативним інноваційним проектам із застосуванням розглянутих показників

Критерії	Максимально можлива оцінка проекту (бали)	Альтернативні проекти		
		1	2	3
Фінансова вартість (NPV, IRR)	20	12	15	5
Термін окупності (PP)	10	6	7	10
Стратегічна вартість	30	25	20	22
Задоволення інтересів різних груп зацікавлених осіб	20	18	9	10
Проектні ризики	10	6	8	5
Мотивація менеджерів	10	6	5	6
Всього				

Завдання 2

Вкажіть як ви розумієте таке визначення терміну «інновація», як «нова цінність», чому за результат інновацій вважається «нове багатство».



На прикладі ТМ «Торчин» провести аналіз інноваційної діяльності підприємства та спрогнозувати можливі зміни в його діяльності, враховуючи вищезазначену схему.

Тести:

1. Відхилення від рівноваги у виробничій структурі, сировинній базі, джерелах енергії, кваліфікації та умовах праці робітників тощо призводить до:

- а) коротких хвиль;
- б) середніх хвиль;
- в) довгих хвиль;
- г) немає правильних відповідей.

2. Інноваційна діяльність – це:

- а) діяльність, спрямована на реалізацію будь-яких проектів;
- б) діяльність, пов'язана з науково-технічними розробками;
- в) діяльність, спрямована на управління науково-технічним потенціалом фірми;
- г) робота з розробки, підготовки і переходу на новий продукт;
- д) процес впровадження у виробництво нового продукту (послуги).

3. Новації можуть бути продуктом:

- а) процесу мислення;
- б) несподіваної події;
- в) демографічних змін;
- г) кризи;
- д) потреби виробничого процесу.

4. Кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок, – це:

- а) новація;
- б) інновація;
- в) винахід;
- г) відкриття;

д) нововведення.

5. Нове технічне вирішення конкретної задачі, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці, – це:

- а) новація;
- б) інновація;
- в) винахід;
- г) відкриття; д) нововведення.

6. Установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що сприяють накопиченню теоретичних знань, – це:

- а) новація;
- б) інновація;
- в) винахід;
- г) відкриття;
- д) нововведення.

7. Комплексний процес, який об'єднує створення, розробку, доведення до комерційного використання і поширення новації, що задовольняє певну потребу, приносить дохід та спричиняє техніко-економічні й інші зміни у соціальному середовищі, – це:

- а) новація;
- б) інновація;
- в) винахід;
- г) відкриття;
- д) нововведення.

8. Ознака «рівень ідеї» використовується при класифікації інновацій у процесі:

- а) формування інновацій;
- б) впровадження інновацій;
- в) використання інновацій;
- г) оцінки ефективності інновацій.

Література: 4 с. 30-34.

Практичне заняття №2.6

Тема роботи: «Ризик-менеджмент у венчурному інвестуванні»

Мета роботи: розглянути методику оцінки ризик-менеджменту проекту з позиції досягнення максимально можливої за певних умов ефективності.

Питання для самоконтролю:

1. Вкажіть, що служить головним орієнтиром при створенні інновацій?
2. Назвіть, які основні ризики інноваційної діяльності?
3. Назвіть види ризиків в інноваційній діяльності підприємства.
4. Наведіть приклад ефективної інновації, про яку ви знаєте, ви можете навести. Вкажіть, з якими ризиками стикнулися при її впровадженні?
5. Вкажіть види ризиків в венчурному інвестуванні.
6. Назвіть можливі наслідки різних видів ризиків при реалізації проекту.
7. Перелічіть послідовність дій, що забезпечують зниження ризику при реалізації проекту.
8. Вкажіть, як можна описати зразкову структуру проекту, направлено на проведення науково-дослідних робіт?

Завдання 1

Відомий фахівець в сфері менеджменту доктор економічних наук Б.З. Мільнер вважає: «Одним із нових проявів якісної перебудови управління стосовно завдань зміни науково-технічної й інформаційної бази виробництва, підприємницьких нововведень і системи взаємозв'язків у ринковому середовищі виникнення нової функції і механізму управління знаннями». Вищі навчальні заклади представляють організації, які поширюють знання (навчальний процес), переробляють інформацію, що міститься в різних науках, у нове систематизоване знання (підручники, навчальні посібники, курси лекцій) і створюють нове знання, здійснюючи науково-дослідні роботи. Запропонуйте проект створення інноваційної організації при вищому навчальному закладі, що спеціалізується в бізнесі зі створення і поширення знань (не торкаючись поточного навчального процесу). Дайте оцінку у вигляді таблиці реальності формування такої організації, її профіль, створювані продукти, можливі групи споживачів та ін.

Критерії	Зміст
Мета створення фірми	
Профіль фірми	
Пропоновані продукти і послуги	
Групи споживачів	
Ризики проекту	

Література: 1 с. 35-45, 4 с. 35-42.

Практичне заняття №2.7

Тема роботи: «Логістика в інноваційному процесі»

Мета роботи: ознайомитись з інноваційними технологіями в логістиці.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні аспекти взаємодії логістики та інноваційної діяльності.
2. Надайте визначення інноваційної логістики, її предмету, об'єкту, завдань та функцій.
3. Визначить сутність та класифікацію логістичних інновацій.
4. Вкажіть основні принципи розробки інноваційних проектів у сфері логістичної діяльності.

Завдання 1

На логістичному підприємстві є координаційна комісія (директор підприємства, головний технолог, начальник планового відділу), професійні групи (учасники ТР).

Об'єднати обрані стратегії в єдину логістичну стратегію, розробити її компоненти, описати її сфери.

Сфери та компоненти логістичного стратегічного плану

Логістичний стратегічний план для інноваційного продукту		
Сфери	Принципи	Логістичні програми
1. Обслуговування споживачів		
2. Проектування ланцюгів постачань		
3. Стратегія формування логістичної мереж		
4. Проектування складських потужностей та операційного процесу на складі		
5. Управління транспортуванням		
6. Матеріальний менеджмент		

Перевірити відповідність отриманої логістичної стратегії іншим функціональним

стратегіям, стратегічному набору логістичних стратегій.

Тести:

1. Впровадження системи наскрізного управління якістю можна вважати:
 - а) організаційною інновацією;
 - б) процесовою інновацією;
 - в) продуктовою інновацією;
 - г) усі відповіді правильні.

2. Логістична підтримка упровадження нового обладнання, програмного забезпечення і конкретних технологій пов'язана з:
 - а) організаційною інновацією;
 - б) процесовою інновацією;
 - в) продуктовою інновацією;
 - г) усі відповіді правильні.

3. Логістична підтримка упровадження нової організації робіт, робочих місць, зовнішніх зв'язків пов'язана з:
 - а) організаційною інновацією;
 - б) процесовою інновацією;
 - в) продуктовою інновацією;
 - г) усі відповіді правильні.

4. ABC-аналіз може використовуватися для логістичної підтримки здійснення інновацій:
 - а) на «вході» організації;
 - б) на «виході» організації;
 - в) для покращення сервісу;
 - г) усі відповіді правильні.

5. Метод Парето може використовуватися для логістичної підтримки здійснення інновацій:
 - а) на «вході» організації;
 - б) на «виході» організації;
 - в) для покращення сервісу;
 - г) усі відповіді правильні.

6. Модель «make-or-buy» може використовуватися для логістичної підтримки здійснення інновацій:
 - а) на «вході» організації;
 - б) на «виході» організації;
 - в) для покращення сервісу;
 - г) усі відповіді правильні.

7. Логістична система DRP може бути використана для логістичної підтримки здійснення інновацій:
 - а) для удосконалення збуту;
 - б) для удосконалення системи менеджменту запасів та складування;
 - в) для покращення сервісу;
 - г) у сфері інтеграції з постачальниками (споживачами), підприємствами-субпідрядниками.

8. Логістична підтримка інноваційної діяльності має на меті:
 - а) зменшити час упровадження нововведень;
 - б) оптимізувати витрати;
 - в) покращити сервіс;
 - г) усі відповіді правильні.

9. Спільними підходами у логістиці та інноваційному менеджменті є:

- а) процесний;
- б) оптимізаційний;
- в) системний;
- г) усі відповіді правильні.

10. Модель оптимального (економічного) розміру замовлення може використовуватися для логістичної підтримки здійснення інновацій:

- а) на «вході» організації;
- б) на «виході» організації;
- в) для покращення сервісу;
- г) усі відповіді правильні.

11. Метод «центра ваги» може використовуватися для логістичної підтримки здійснення інновацій:

- а) на «вході» організації;
- б) на «виході» організації;
- в) для покращення сервісу;
- г) усі відповіді правильні.

12. Методика планування матеріальних потреб може використовуватися для логістичної підтримки здійснення інновацій:

- а) на «вході» організації;
- б) на «виході» організації;
- в) для покращення сервісу;
- г) усі відповіді правильні.

13. Метод XYZ-аналізу може використовуватися для логістичної підтримки здійснення інновацій:

- а) на «вході» організації;
- б) на «виході» організації;
- в) для покращення сервісу;
- г) усі відповіді правильні.

Література: 4 с. 42-48.

5. Рекомендовані навчально-методичні матеріали для вивчення навчальної дисципліни

1. Станкевич І.В., Гавриленко Т.В. Конспект лекцій з дисципліни «Управління інноваціями»: [для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 073 - Менеджмент]. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2020. – 69 с.
2. Управління інноваціями: навч. посібник. – Вид. 2-ге, доп. – Харків: «Діса плюс», 2016. – 266 с.
3. Тебенко В.М., Грицаєнко Г.І., Лисак О.І. Економіка та організація інноваційної діяльності: курс лекцій. – Мелітополь: «ЛЮКС», 2020. – 159 с
4. Стойко І.І. Управління інноваціями (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тести). Навч.-метод. посібник. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 200 с.